

BURGERFORUM

WENSEN EN BEDENKING CONCEPT RES 2.0

Spiekaart: Van RES naar realisatie! Versie: februari 2023

Ambitie en uitvoering

- Levert de regio met haar bod in RES 1.0 voldoende bijdrage aan wat landelijk nodig is? En hoe is de balans tussen wind- en zonne-energie?
- Houden de gemeenten en provincie vast aan eerder gemaakte afspraken over hun bijdragen aan het RES-bod in TWh zonne- en windenergie?
- Zijn de gestelde ambities doorvertaald naar voldoende zoekgebieden met toegewezen subdoelen? Zijn de afspraken uit RES 1.0 verankerd in beleid van gemeenten en provincie?
- Pakken de provincie en de waterschappen een rol in het stimuleren van gemeenten om tot ontwikkeling van zon- en windparken te komen?
- Is vastgelegd hoe de RES omgaat met uitval van zoekgebieden? Is er een escalatiemodel als de doelen niet gehaald dreigen te worden?

Meer achtergrondinformatie:

- ➊ Handreiking: De constructieve zonneladder

Meedenken, meedoen, meebeslissen

- Worden bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties actief meegenomen in het nader uitwerken en uitvoeren van de RES? Vindt daarvoor afstemming plaats in de grensgebieden?
- Zorgen gemeente en lokale initiatiefnemers ervoor dat iedereen wordt gehoord, dus ook bijvoorbeeld jongeren en de zwijgende meerderheid?
- Hanteren lokale overheden een communicatiestrategie om de ambities voor duurzame energie positief te positioneren en participatie aan te moedigen?
- Wordt de expertise benut van onafhankelijke experts, zoals het RIVM en de GGD? En wordt lokale gebiedskennis ingezet voor een zorgvuldige inpassing van projecten?

Meer achtergrondinformatie:

- ➊ Handreiking: Wind en zonneparken realiseren samen met inwoners
- ➋ Handreiking: Whitepaper toetsing participatietrajecten

50% lokaal eigendom

- Is er voldoende concreet invulling gegeven aan 50% lokaal eigendom? En hoe is lokaal eigendom geregeld in de beleidskaders voor wind- en zonne-energie?
- Zijn de voorwaarden voor financiële participatie opgenomen in RES 1.0 en het gemeentelijk beleid? Is het duidelijk wie profiteren van de energie-opbrengsten?
- Hoe ondersteunt het college lokale initiatiefnemers, zoals energiecoöperaties en grondeigenaren, financieel tijdens de eerste risicovolle fase van een ontwikkeling?
- Is er gedacht aan de wijze waarop minder vermogende inwoners kunnen meeprofiteren van de opbrengsten van duurzame-energieprojecten?

Meer achtergrondinformatie:

- ➊ Handreiking: Lokaal eigendom in beleid
- ➋ Handreiking: Duurzame energie voor iedereen
- ➌ Landingspagina: Samenwerking met overheden

Natuurinclusief ontwerpen

- In hoeverre zijn natuur en landschap van invloed geweest op de selectie en invulling van zoekgebieden? Worden beschermde natuurgebieden en landschappen gemedend?
- Is op het regioniveau de cumulatieve impact van alle energieplannen onderzocht? Kan een plan-MER een rol spelen en ook kansen voor natuurversterking in beeld brengen?
- Is een 'plus op natuur' als uitgangspunt voor ieder energieproject vastgelegd in gemeentelijk, regionaal of provinciaal beleid? Is multifunctionaliteit goed uitgewerkt?
- Is structurele aandacht voor natuur en landschap bij uitvoering van de RES-plannen geborgd in een orgaan of overlegstructuur?
- Wordt lokale gebiedskennis voldoende benut om te komen tot natuurinclusief ontworpen energieprojecten? (Bijvoorbeeld met hulp van **Energieboswachters**.)

Meer achtergrondinformatie:

- ➊ Handreiking: Natuur & Landschap in de RES

SAMEN DE STAP MAKEN?

Het verzoek was dit ontwerp voor te leggen voor wensen en bedenkingen aan raadsleden en AB-leden, zodat deze kunnen worden meegenomen bij het opstellen van de ontwerp-RES 2.0.

Bedenking: Er is geen bestuurlijke afstemming geweest m.b.t. de verspreiding van het concept RES 2.0. Hierdoor is dit concept op verschillende tijdstippen verstuurd naar de verschillende gemeenteraden. Dit verstoort het democratische proces ten aanzien van de behandeling van het concept RES 2.0.

Wens: Bestuurlijke regie op verspreiding en appreciatie. Altijd vanuit de gemeentelijke colleges adviseren om wensen en bedenkingen te geven ten aanzien van zo'n belangrijk stuk met impact op de hele samenleving.

RES IN PERSPECTIEF

Citaat: "... En daarnaast hoe invulling kan worden gegeven aan de bestuurlijke afspraak uit de RES 1.0 om dit te doen met een na te streven energieproductie van 60% wind en 40% zon".

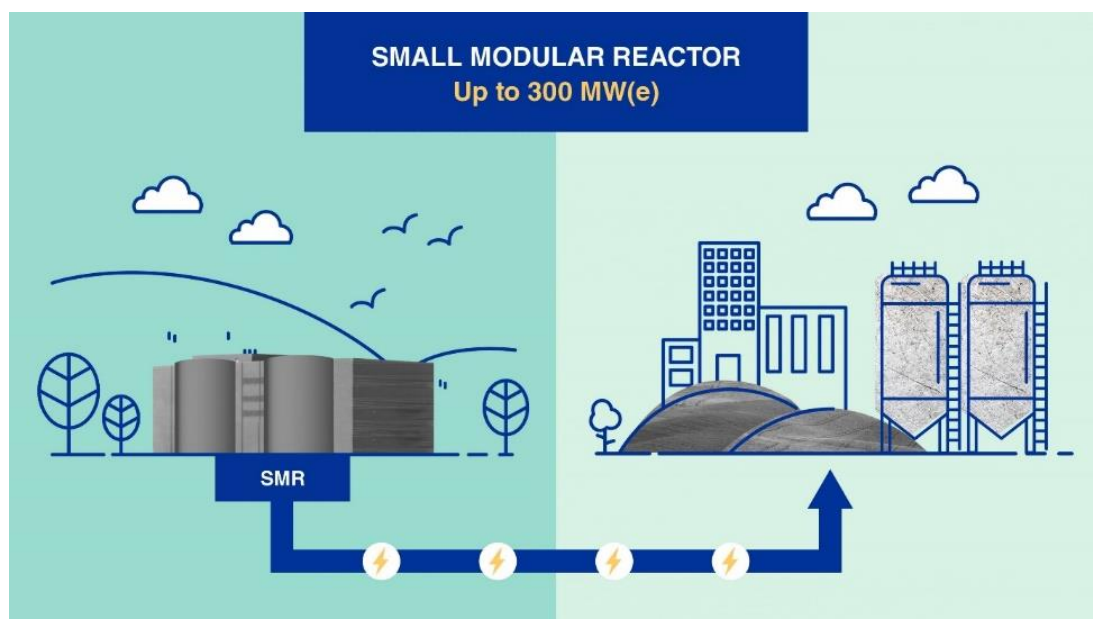
Bedenking: De procedure totstandkoming RES 1.0 is hét voorbeeld van hoe het NIET moet. De raadsleden hebben niet tot nauwelijks inbreng gehad en ten aanzien van de verdeling wind : zon werd aangegeven dat dit pas later ingevuld zou worden.

Daarnaast heeft de RES geen juridisch status, maar is slechts een bestuurlijke afspraak die tussentijd aangepast kan worden. De verdeling wind : zon willen we dan ook loslaten (zoals ook uit het inwonersforum als advies naar voren komt). Als even verder in deze paragraaf gesteld wordt dat: *“De RES Twente 2.0 gezien kan worden als een uitwerking c.q. een bijstelling van dat document, dat richtinggevend is voor de ontwikkeling van de energietransitie in Twente”* dan is dit in tegenstrijd met het halsstarrig vasthouden aan deze verhouding wind : zon van 60:40%.

Intussen is bij de provincie Overijssel een motie aangenomen die pleit voor clustering van windmolens, maar waar de effecten van deze motie op de verschillende gemeenten nog onduidelijk zijn.

Wens:

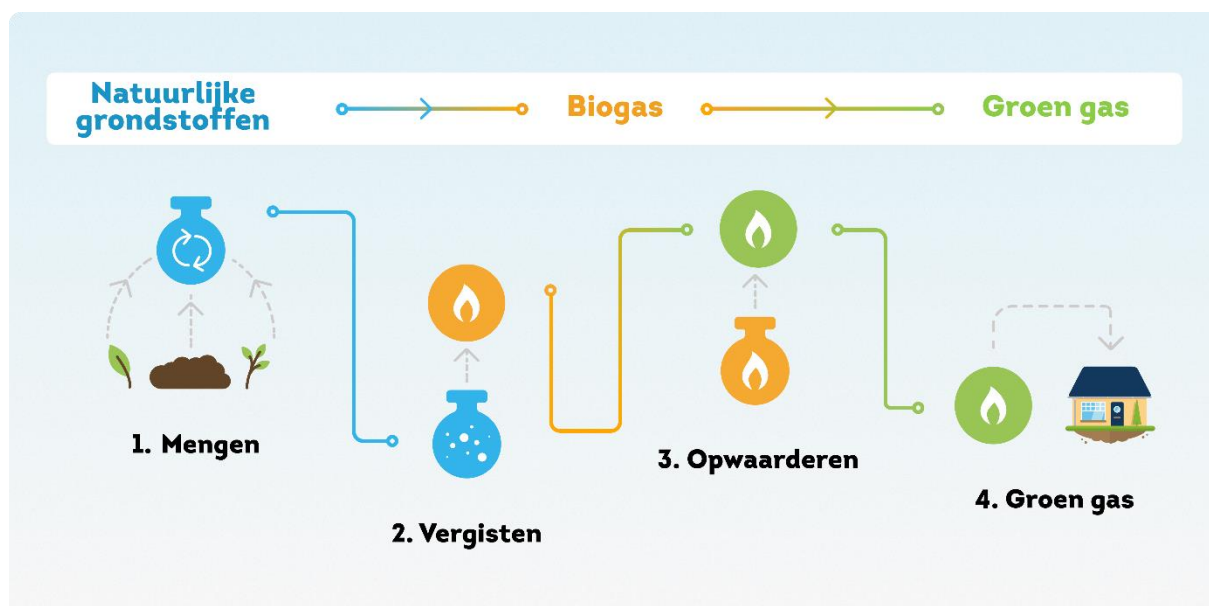
- Laat de verhouding 60% wind : 40% zon los. Het moet gaan om het resultaat. Zet ook in op andere alternatieve energievormen, zoals biogas/groengas, waterstof en kernenergie. Volgens onderzoek van het Ministerie van EZK zijn kleine modulaire kernreactoren (SMR) het meest geschikt voor Nederland en kunnen deze binnen 7 jaar operationeel zijn.
- Laat grootschalige windprojecten buiten beschouwing totdat de landelijke normen vastliggen en de gezondheidseffecten goed onderzocht zijn.
- Werk bij grootschalige windprojecten niet met een gemiddeld, maar met een maximum toegestaan geluidsniveau binnenshuis, zoals ook Denemarken als norm hanteert. Werk ook met een afstandsnorm van 10 x de ashoogte.
- Houd niet star vast aan 2030 als deadline, maar ga voor een zorgvuldig proces en goede democratisch besluitvorming.
- Kijk bij zonne-energie ook naar bedrijfspanden, winkels en grotere parkeerplaatsen.
- Intensiveer onderzoek naar opslag van energie en warmte en stimuleer opslag met subsidies.

DOELEN

Wens: Twentse opgave / biogas

- Geef de ontwikkelingen in NOT verband wat mono-mestvergisting/groen gas betreft alle ruimte.
- Zorg dat er t.a.v. biogas/groengas een plan van aanpak komt waaruit duidelijk wordt op welke manier het doel van 100.000 verwarmen met biogas wordt bereikt; hoe stakeholders hierbij worden betrokken en hoe integraliteit wordt bewaakt m.b.t. andere processen zoals NPLG, PPLG en GGA (motie Burgerforum Losser raad 26 juni 2023).

BEDENKING: NETWERK SCHAARSTE

De netwerkschaarste drukt een grote stempel op de mogelijkheden en grijpt in op het vrije proces. Vanuit de netwerkbeheerders is ook de term “schaalbaar” binnen de RES geslopen.

In tegenstelling tot wat gesteld wordt, dat op dit op dit moment in Twente nog geen knelpunten bij de afname van elektriciteit wordt gesignaleerd, is er onlangs door de netwerkbeheerders aangegeven dat Twente op slot zit en bedrijven geen nieuwe aansluiting of uitbreiding op het net kunnen krijgen. De verwachting is dat het nog 5 tot 10 jaar duurt voordat de wachtlijsten zijn weggewerkt. Wij verzoeken de tekst hierop aan te passen.

Daarnaast is er in sommige gebieden nu al sprake van dat particulieren op bepaalde momenten de stroom niet meer kwijt kunnen.

Op pagina 11 gaat het ook over de netwerkschaarste en wordt gewezen op de netwerkanalyse van de regionale netbeheerders die aangeven dat er aanvullende maatregelen nodig zijn om congestieproblemen te voorkomen. Als een van de maatregelen staat er dan: “*Het verbeteren van de verhouding tussen geproduceerde zonne- en windenergie naar 40:60.*”: Dus telkens komt die verhouding weer terug en in onze ogen moet het gaan om het te bereiken doel, op welke manier ook, en om voldoende draagvlak. Het Inwonersforum kwam ook tot het advies de starre verhouding los te laten en te gaan voor minder windturbines.

BEDENKING: LANDELIJKE AANPAK

Voor het faciliteren van de energietransitie zijn we ook afhankelijk van landelijke aanpak, zodat productie, vraag en aanbod en netwerkcapaciteit op elkaar aansluiten. Dit zijn vaak trage processen die lang duren.

TOENEMENDE URGENTIE VAN BETAALBAARHEID

Bedenking: In de concept RES 2.0 wordt ingegaan op de energiearmoede. De conclusie is dat dit alleen maar extra noodzaak geeft om de energietransitie met alle kracht uit te voeren. Deze conclusie loopt mank. Immers het doorvoeren van de energietransitie geeft geen zekerheid dat de energiekosten voor huishoudens sterk zullen dalen. Daar komen de explosief stijgende kosten voor dagelijkse levensbehoeften nog bij. Dit maakt dat voor heel veel gezinnen het financieel gezien niet mogelijk is om hun woning aan te passen en aardgasloos te maken. Bij huurwoningen spelen ook nog factoren mee als mogelijke vertraging bij de verduurzamingsmaatregelen door woningcorporaties, omdat het Rijk zijn toezegging om met extra geld te komen (voor verlaging huren) niet gestand doet.

Wens: Geef iedereen financieel de mogelijkheid mee te doen aan de energietransitie.

SAMEN MET DE OMGEVING ?

Bedenking: Lokaal eigendom is een lastig onderwerp met veel haken en ogen. Want hoe lokaal is lokaal? En wat gebeurt er als er niet voldoende belangstelling is? Hoe is en blijft de zeggenschap geborgd, niet alleen tót de exploitatie, maar ook daarna.

Wens:

- Stel minimaal 50% lokaal eigendom als voorwaarde en niet als streven. De handreiking Lokaal Eigendom RES Twente laat veel ruimte aan interpretaties en manieren om lokaal eigendom in te vullen. Voorwaarden, risico's en mate van zeggenschap moeten voor iedereen helder zijn.
- Leg afspraken vast ten aanzien van participatie door het verplicht instellen van een participatieraad én een Omgevings Advies Raad (OAR).

PROCEDURE EN MER

Citaat: Ter voorbereiding op de vaststelling van de RES Twente 2.0 wordt er een milieueffectrapport (MER) opgesteld om te bepalen welke locaties potentieel in aanmerking komen voor de productie van windenergie. De provincie vervult hierbij de rol van bevoegd gezag.

Dit voorjaar publiceert het Rijk naar verwachting nieuwe normen voor de bouw van windturbines in de vorm van een ontwerp- AMvB. Deze zullen meegenomen worden bij het opstellen van een MER.

Hierdoor wordt inzicht verkregen op welke wijze Twente kan bijdragen aan de productie van windenergie. Uiteraard geeft de MER de mogelijkheden aan. De uiteindelijke besluitvorming is afhankelijk van gemeentelijk en provinciaal beleid. Er zijn steeds meer opgaven die een claim leggen op de ruimte in de leefomgeving en dus ook impact kunnen hebben op de beleving van het landschap.

Er is een discussie over productie van zonne-energie op land. We verwachten dat het Rijk hierover in eerste halfjaar van 2023 meer duidelijkheid geeft. Daarom zal in de concept- RES 2.0 geen verdere aandacht worden geschonken aan de grootschalige opwek van wind en zon. Dit zal plaatsvinden in de ontwerp RES 2.0 die in juli 2023 zal verschijnen.

Bedenking: Hier klopt procedureel het tijdpad niet. Er moeten eerst landelijke normen vastgesteld worden en onderzoeken afgerond zijn, dan pas kan een MER opgesteld worden. En dan pas kan de RES 2.0 ter vaststelling aan raden voorgelegd worden.

WUPS

Bedenking: De WUP's (Wijkgerichte Uitvoerings Plannen) blijken niet realistisch en niet haalbaar te zijn vanwege de grote variëteit aan woningen. Dit zal losgelaten moeten worden en er zal per woning maatwerk nodig zijn.

WISSELWERKING WARMTE EN ELEKTRICITEIT

Wens: Laat de aardgasinfrastructuur in tact tot alle woningen van het aardgasloos zijn. Er is op dit moment totaal nog geen zicht op mogelijk- en onmogelijkheden.

Twence

Bedenking: Blijf alert op de mogelijkheden van Twence als leverancier van voldoende duurzame warmte. Gesteld wordt dat er sprake is van leveringszekerheid, ook als er in de toekomst minder afval beschikbaar zou zijn.

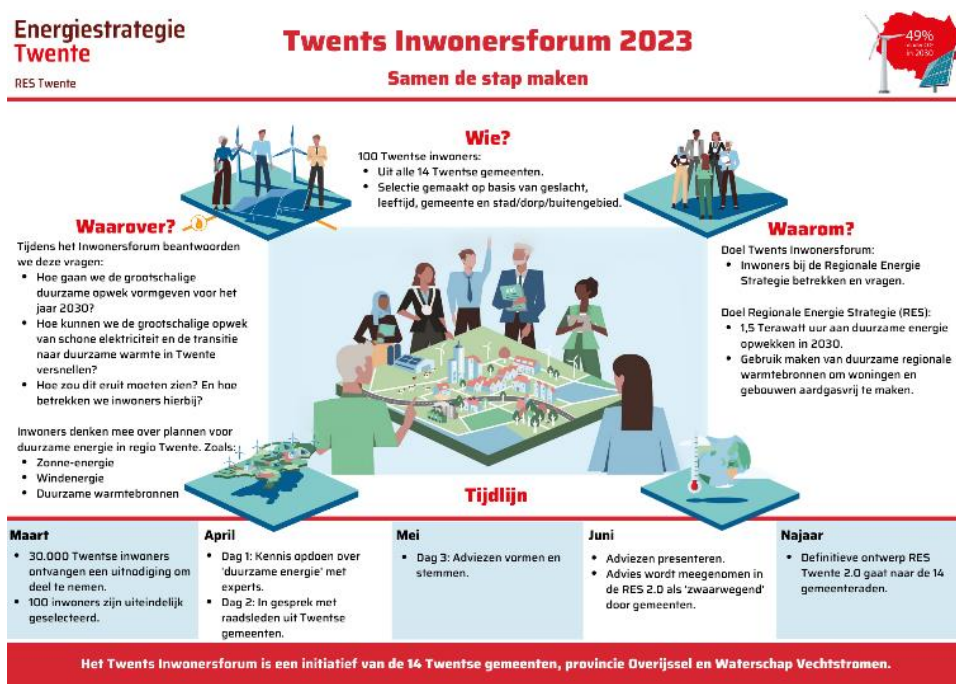
Er moet nu bij afvalverwerkers al afval ingevoerd worden. De vraag is dan ook hoe hard die leveringszekerheid is

INWONERSINBRENG

Bedenking: De inwonersinbreng, maar ook de inbreng van raadsleden was bij de hele RES procedure onder de maat. Eigenlijk was het alleen maar tekenen bij het kruisje en de boodschap overbrengen. Het was vooral een bestuurdersfeestje.

Daarmee ontbreekt op dit moment ook draagvlak voor de energietransitie bij het voorleggen van de meer concretere uitwerking. Dat vinden wij een gemiste kans.

Wens: Draagvlak is onontbeerlijk bij een dergelijke ingrijpende transitie die onze hele samenleving raakt. Stel SMART normen op waaraan voldaan moet worden om te bepalen wanneer sprake is van voldoende draagvlak en wanneer niet.

Verder zijn wij benieuwd hoe de adviezen van het inwonersforum opgepakt en vertaald worden in de RES 2.0.

Losser, 22 juni 2023

BURGERFORUM Losser

Harold Sligman, fractievoorzitter
i.o. Lies ter Haar (portefeuillehouder)

info@burgerforum.com

postadres:

H. Sligman

Hannekerveldweg 30

7581 BE LOSSER